

Handläggare:
Daniel Håkansson

Yttrande över betänkandet Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten (SOU 2007:82)

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden skall yttra sig över betänkandet.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att föreslå landstingsstyrelsen yttra sig över betänkandet i enlighet med synpunkter som framgår av det här tjänsteutlåtandet samt

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens synpunkter

Utredningens uppdrag har varit att se över den statliga tillsynen på socialtjänstens område och föreslå förändringar avseende organisationen och ansvarsfördelningen. Uppdragsdirektivets utgångspunkt har varit att tydliggöra, stärka, och samordna tillsynsansvaret samt att utveckla metoder för att göra tillsynen mer strukturerad och effektiv med ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Uppdraget omfattar också en översyn av tillsynsansvaret av Statens institutionsstyrelses (SiS) institutioner och att utreda hur tillsynen över barns och ungas rättigheter inom socialtjänstens område kan stärkas.

Utredningens huvudsakliga förslag är att samordna tillsynen över socialtjänsten med tillsynen över hälso- och sjukvården. Det skall ske på så sätt att länsstyrelsernas tillsynsansvar över socialtjänsten överförs till de regionala tillsynsenheterna på Socialstyrelsen. Samtidigt överförs kommunens tillsynsansvar för enskilt driven verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade till Socialstyrelsen. Utredningen föreslår också att tillsynen över SiS institutionens verksamheter skall bli ett ansvar för Socialstyrelsen. När all tillsynsverksamhet är samlad hos Socialstyrelsen inleds nästa steg som är att bryta ut tillsynsverksamheten från Socialstyrelsen och skapa en fristående, renodlad tillsynsmyndighet. Det första steget, överföring av all tillsynsverksamhet på socialtjänstens område

sådana problem som inte är lämpliga att hantera genom utfärdande av lagar, förordningar eller föreskrifter.

Genom att även målsättningar skall kunna bli föremål för tillsyn utvidgas tillsynsområdet i viss mån. För hälso- och sjukvårdens del innebär detta förhoppningsvis att tillsynen framöver inte enbart kommer att fokusera på patientsäkerhet. En utvidgning av tillsynsområdet av detta slag kräver samarbete med landstingen i syfte att undvika att ett visst kvalitetsområde hos en vårdgivare följs upp av både landstinget och tillsynsmyndigheten. Införandet av legaldefinitionen tolkas av förvaltningen även innebära att exempelvis privata läkares skyldighet att medverka till uppföljning av den egna verksamheten kan bli föremål för tillsyn tillika sanktioner.

Åtskiljande av driftsansvar och tillsynsansvar

Statens institutionsstyrelse (SiS) innehar i dagsläget både driftsansvaret och tillsynsansvaret för verksamhet som bedrivs på någon av dess institutioner enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård. Förvaltningen anser att det torde vara uppenbart att en sådan ordning är ohållbar. För att tillsynen skall kunna göra anspråk på att vara trovärdig krävs att dessa två roller hålls åtskiljda. Detta gäller för all verksamhet, men är särskilt viktigt när det gäller tvångsvård enligt ovan nämnda lagar.

Utökade sanktionsmöjligheter

Förvaltningen ser bristen på sanktionsmöjligheter som ett av de största hindren för att åtgärda missförhållanden i verksamheter, både inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården. De föreslagna utökade befogenheter och sanktionsmöjligheter på socialtjänstens område motsvarar de bestämmelser som gäller på hälso- och sjukvårdens område.

Ett barnperspektiv i tillsynen

Utredningen förslår att tillsynsmyndigheten skall integrera ett barnperspektiv i verksamheten och utveckla metoder för hur tillsyn som rör barn och ungdomar skall genomföras. Förvaltningen vill härvid påpeka att detta torde utgöra en skyldighet om man beaktar artikel tre i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Christina Torstensson

Leif Karnström